

Kansalaisjärjestöjen brändiviestintä yksittäisen jäsenen toimintamahdollisuuksien ilmentäjänä

Anitta Pehkonen
Jatko-opiskelija
Tampereen yliopisto
19-20.8.2012
Oriveden opisto

Tarkastelun lähtökohtia

- Kansalaisjärjestötoiminnan voidaan olettaa edustavan toimintaympäristöä (kontekstia), joka edistää yksilön kasvamista subjektiksi, joka on yhteiskunnallisesti toimintakykyinen

Millainen mielikuva (brändi) muodostuu siitä,

- mitä toimintamahdollisuuksia järjestö tarjoaa yksittäiselle jäsenille ja
- miten aktiivinen jäsen voi vaikuttaa toiminnan muotoihin sekä
- miten aktiivinen jäsen voi käydä keskustelua toiminnan perusteista?

Mitä viestintä on?

- Viestintä on prosessi, jossa rakennetaan ja vastaanotetaan sanomia ja luodaan merkityksiä
- Osmo A. Wiion (1978) mukaan viestintä epäonnistuu, ellei oteta huomioon vastaanottajan edellytyksiä ymmärtää viesti

Viestin ymmärrettävyys

- sanojen valinta ja
  - tekstin monimutkaisuuden aste
- (Wiio, Osmo A. 2009)

Viestinnän tavoitteet

- tavoitteet voi määritellä kohderyhmittäin
- määritellään ne keinot ja tuotokset, joita aiotaan käyttää tavoitteiden saavuttamisessa.
- on hedelmällisempää keskittyä ydinasioihin kunnolla, kuin esimerkiksi raapaista pintaa sieltä täältä.

(Ylenius Jani ja Keränen Tiina, 2007)

Jäsenviestintä kansalaisjärjestöissä

- Miten järjestöjen viesti onnistuu tavoittamaan vastaanottajan tarpeet henkilökohtaisella tasolla ja onko se riittävän ymmärrettävästi esitetty?

- Kun potentiaalinen jäsen ja aktiivinen toimija kohtaa järjestön (brändi)viestin, hän käy päätöstä tehdessään erilaisia vaiheita läpi:
  - tuntemattomuus- (En ole koskaan kuullutkaan),
  - tieto- (Mikä se on?),
  - mielikuva (Onko siinä mitään minulle?) ja
  - toiminta-vaiheet (Kokeilisinko, menisinkö, tekisinkö toisin?). (Vuokko, Pirkko, 2004)

- Mielikuva-portaalla ihminen pohtii, voisiko järjestön toiminta vastata hänen tarpeisiinsa.
- Tarjontaa verrataan siihen, mitä viestin vastaanottaja itse haluaa.
(Vuokko, Pirkko, 2004)

- Viestinnän avulla pyritään motivoimaan jäseniä ja potentiaalisia jäseniä järjestön toimintaan mukaan ja käyttämään järjestön tarjoamia palveluita.

Markkinointi sisältää kaksi asiaa:

- houkuttelevan lupauksen antaminen ja
- tuon lupauksen täyttäminen.
- näin ollen informoimaan kohderyhmää organisaation tarjonnasta, mutta sitä pyritään myös suostuttelemaan tai muistuttamaan. (Vuokko, Pirkko, 2004)

Verkkoviestintä ja järjestöt

- Internetverkkoon viestinnän keskeinen kanava myös kansalaisyhteiskunnassa.
- Internet on yhä useammalle päivittäinen väline. Jo 89 prosenttia 16–74-vuotiaista käyttää nettiä ja kolme neljästä käyttää sitä päivittäin. (Tilastokeskus 2011)

- Sitran teettämän tutkimuksen mukaan internetin käytössä nousee esiin neljä tarpeiden ja motiivien pääluokkaa (Hyvönen ym. 1998).
- informaatiotarpeet (vahvimmat)
- pyrkimys helpottaa elämää
- viihtymisen tarpeet sekä
- sosiaaliset tarpeet
(Hemminki, Liina 2006)

- Yhteisöllisyys, järjestön sisäinen kiinteys ja jäsendemokratian toteutuminen ovat yhä kaiken toiminnan perustana (Viherä 2000; Heikkala 2002)
- Verkko luo tähän hyvät mahdollisuudet antaen silti tilaa **yksilöistymiselle, yksilöllisyydelle.**

- Verkkovaikuttaminen haastaa perinteiset valta-asetelmat.
- Perinteisen osallistumisen tapa tulee haastetuksi, kun mukaan tulee uusia toimijoita, jotka eivät ole tottuneet toimimaan aiemmilla keinoilla perinteisten valtarakenteiden puitteissa.
- Myös tiedon leviäminen nopeasti johtaa siihen, että olemassa olevat valta-asetelmat muuttuvat. (Stranius, Leo, 2011)

- On yhdistyksiä, joissa on tuhansia henkilöjäseniä, mutta yhdistyksen kokoukseen tyypillisesti saapuu enintään joitain kymmeniä osallistujia.
- Mikäli osallistumiskynnystä laskettaisiin, saattaisi osallistumisaktiivisuus nousta merkittävästi.
- Tämä merkitsisi todennäköisesti merkittävää haastetta olemassa olleelle, vanhojen aktiivijäsenten ylläpitämälle valtarakenteelle.” (Laaksonen, Lasse ja Stranius, Leo ,2011)

- Stranius (2008) määrittelee myös niitä determinantteja, jotka ovat merkityksellisiä kansalaistoiminnan muutoksessa.
- yhteiskunnallisuus-henkilökohtaisuus,
- pitkäjänteisyys-projektimaisuus,
- paikallisuus- kansainvälisyys,
- asiantuntijuus –performatiivisuus,
- rakenteet –verkostot,
- hallintokeskeisyys-autonomisuus.

- Henrietta Grönlundin (2012) väitöstutkimuksen mukaan vapaaehtoistoimintaan voidaan liittää keskenään hyvin erilaisia henkilökohtaisia arvoja ja elämänkatsomuksia.
- Tästä huolimatta toiminta kytkeytyy vahvasti tasa-arvoa korostavien kulttuuristen arvojen kanssa.

Mitä brändi ja brändiviestintä ovat?

- Brändi (engl. brand) kuvaa kaikkea sitä, mikä liittyy yrityksen tuotteeseen tai palveluun.
- Toisaalta on esitetty, että brändi voi liittyä yhtä lailla yritykseen, julkiseen laitokseen, yhteeseen tai henkilöön, kuten vaikka poliitikkoon.
- Brändin luomista ja tarkoituksellista ylläpitoa kutsutaan brändinhallinnaksi.
- Brändi voi vahingoittua, kun tehdään brändimoka.

- Brändin identiteetti ovat ne miellelyhtymät, joita brändin luoja pyrkii vahvistamaan brändinhallinnan avulla.
- Nämä miellelyhtymät ovat lupaus yritykseltä asiakkaalle, ja niiden tulisi auttaa asiakkaan ja brändin suhteen vahvistamisessa.

- Yleensä brändin identiteetti koostuu kuudesta kahteentoista miellelyhtymästä, jotka on jaoteltu ydinidentiteettiin ja laajennettuun identiteettiin.
- Miellelyhtymiä voivat olla esimerkiksi innovatiivisuus, korkea palvelutaso tai hyvä hinta-laatusuhde.

- Brändin ja imagon eron on sanottu näkyvän ainakin niiden käyttöyhteyksien perusteella kohderyhmissä: brändistä puhutaan usein asiakkaille suuntautuvien toimenpiteiden yhteydessä, ja imagosta taas muille sidosryhmille, kuten sijoittajille.

(<http://fi.wikipedia.org/wiki/Br%C3%A4ndi> 10.7.2012)

Hyvä maine voidaan nähdä rakentuvan kolmen peruspilarin varaan:

- Hyvät teot
  - Hyvä organisaatio tekee sidosryhmiensä mielestä hyvää.
- Hyvän viestinnän
  - Se osaa viestiä hyvistä teoistaan. Se myös tiedostaa sidosryhmänsä, joille viestii ja joihin se rakentaa suhdetta.
- Hyvät suhteet sidosryhmiin

- Minkä tahansa pilarin laiminlyöminen romauttaa hyvän maineen: ilman hyviä tekoja hyvyyttään viestivä organisaatio on vaarassa paljastua valehtelevaksi narsistiksi.

- Kansalaisaktiivisuus ei ole kadonnut mihinkään, vaan se on muuttamassa muotoaan. **Uuden aktivismin keskiössä on yksilö.** Toiminta on myös usein lyhytkestoista ja pirstaleista (Stranius, 2008)

- Jäsenistön odotukset järjestötoiminnalle ovat kasvaneet. (OM 14/2006) Näillä havaittavilla ilmiöillä on vaikutusta myös perinteisten järjestöjen tulevaisuuden haasteisiin

- Osallistujille on **olennaista saada tietää**, mihin vapaaehtoistyön panos menee ja mitä sillä konkreettisesti saadaan aikaiseksi.
- Ihmiset **eivät innostu näennäisosaamisesta**, jollaiseksi esimerkiksi järjestöille tuttu lausuntojen laatiminen saattaa merkityksellistyä.
- Uudet liikkeet tarjoavat **kevyemmän ja yksilöllisemmän** tavan osallistua aktiivisesti ja osoittaa arvovalintoja. (Stranius, 2008)

- Kuluttajat haluavat yksisuuntaisen mainonnan sijaan **vuorovaikutusta** brändin kanssa. Kuluttajat haluavat tulla tunnetuiksi brändin faneina. Innokkaimmat kuluttajat **janoavat tietoa ja kokemuksia** brändin maailmasta. (Sounio, Liisa 2010)

- Kuluttajista osa kokee **omistavansa** osan brändiä ja reagoi äkäsesti brändin muutokseen. He haluavat olla brändin **tekijöitä** vaikkeivät työskentelekään yrityksen palkkalistoilla. Osa kuluttajista käyttää luovuuttaan muokkaamalla brändistä **omia versioitaan**, kuvia ja tarinoita. (Sounio, Liisa 2010)

- Voisiko tämä ajatus elävöittää järjestöjen brändiajattelua? Järjestöt olisivat enemmän jäsentensä näköisiä. Persoonalliset tavat osallistua ovat luvallisia ja myös kyseenalaistaminen hyväksytään.

- On yhdistävä aate ja arvot, mutta niistä johdetut tekemisen tavat ja myös eriävät mielipiteet tuovat yksilöitymistä ja antavat ihmisille mahdollisuuden tehdä oma-aloitteisesti, ajassa ja erottuen harmaasta massasta.

- Onko järjestön aate uskontoon verrattava vai onko järjestön aate jatkuvasti elävä?
- Hyväksytäänkö järjestössä erilaisia mielipiteitä?
- Miten järjestön etiikka ja moraalit näyttävät? Onko varojen ohjautuminen läpinäkyvää?
- Onko järjestössä tilaa keskustelulle ja erilaisille mielipiteille, yksilöille vai pitääkö jäsenen allekirjoittaa järjestön kannanotot kautta linjan?

- Kuka käyttää valtaa ja päättää järjestössä (järjestöbyrokratiassa ja todellisuudessa)?
- Kuinka avoin järjestö on eri tasoillaan: Järjestön toiminta-ajatus ja kannanotot sekä käytännön toimintakulttuuri jäsentasolla?
- Vrt. Avoimen ministeriön asioiden valmistelu

Punainen Risti

- Yhteenveto:
- toimii ajassa (uutissivu),
- suuri (luotettavuus?),
- vanha (125 v, perinteikäs?),
- monipuolisia paikallisia auttamistoimintoja ja vapaaehtoistyötä ja niihin liittyvää koulutusta,
- kansainvälinen,
- humanitäärinen ja yhteistyöhakuinen

Punainen Risti jatkuu

Toimintamahdollisuudet	Eri toimintamuodot on esitelty etusivulla http://www.punainenristi.fi/tule-mukaan , jonka kautta voi myös ilmoittautua mukaan
Vaikuttaminen toimintamuotoihin	Ei ole tuotu esiin
Keskustelu toiminnan perusteista	Ei ole tuotu esiin

Suomen Partiolaiset

- Yhteenveto:
- Seikkailua ja taitojen oppimista. Kaikenikäisten järjestö? Nuorisolle.
- Suuri.
- Vapaaehtoisuuteen pohjautuva.
- Kansainvälisyys.
- Yhteisöllisyys ja ryhmässä toimiminen (arvot ja tavoitteet tuotu esiin esim. *Suhde itseen* tarkoittaa mm. elämänhallintaa, terveiden elämäntapojen oppimista, luovuutta ja kekseliäisyyttä, toimeen tarttumista sekä oman maailmankatsomuksen muodostamista).

Suomen Partiolaiset jatkuu

Toimintamahdollisuudet	Eri-ikäisten toimintamuodot on esitelty http://www.parlio.fi/tutustu-parlioon/toimintaa-kaikenikaisille
Vaikuttaminen toimintamuotoihin	Ei ole tuotu esiin
Keskustelu toiminnan perusteista	Ei ole tuotu esiin (vaikka tavoitteena on ilmeisesti laajentaa toimintaa myös aikuisiin(/perheisiin))

AMNESTY INTERNATIONAL

<http://www.amnesty.fi/>

- Yhteenveto:
- Ihmisoikeudet.
- Suuri.
- Universaalisuus.
- Arvopohja tuotu esiin: Nykyisin ihmisoikeuksilla tarkoitetaan lähinnä niitä oikeuksia, jotka on turvattu kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa.
- Ihmisoikeussopimukset ovat valtioiden välisiä oikeudellisesti velvoittavia sopimuksia. Niissä sopimusvaltiot sitoutuvat turvaamaan tietyt oikeudet omille kansalaisilleen ja myös muille alueellaan oleville ihmisille.

Amnesty International jatkuu

Toimintamahdollisuudet	Paikallisryhmätoiminta tuotu esiin (linkit) http://www.amnesty.fi/mukaan-toimintaan Vetoomusten allekirjoittaminen, Kouluvierailija Maakoordinaattori
Vaikuttaminen toimintamuotoihin	Ei ole tuotu esiin
Keskustelu toiminnan perusteista	Ei ole tuotu esiin

KOKOOMUS

<http://www.kokoomus.fi/>

- Yhteenveto:
- arvopuolue,
- perinteiden säilyttäjä ?,
- tärkeää perusturvan toteutuminen ja mahdollisuus itsensä sivistämiseen ja kehittämiseen,
- aktiivinen ja avoin uudistaja?

Toimintamahdollisuudet

Paikallisosastojen toiminta

Vaikuttaminen toimintamuotoihin

Jäsenten mahdollisuus vaikuttaa (puoluekoneiston ohi):
Ohjelmatyön verkostot

Työn ja yrittäjyyden verkosto

Miten muuttuvan työelämän haasteisiin vastataan? Kuinka pienet yritykset pärjäävät globaalissa taloudessa?

Osaamisen ja sivistyksen verkosto

Miten yliopistojen laatua voitaisiin parantaa? Mikä on oikea luokkakoko?

Hyvinvointipolitiikan verkosto

Miten vanhusten inhimillinen ja laadukas hoito turvataan?
Miten köyhyyttä voitaisiin tehokkaimmin poistaa?

Kansainvälisen politiikan verkosto

Miten EU kehittyy? Miten Suomen turvallisuus tulisi tulevaisuudessa hoitaa?

Ympäristöpolitiikan verkosto

Kuinka asuntopolitiikka ja kaavoitus vaikuttavat luontoon?
Onko biojätteen keräämisessä järkeä?

Keskustelu toiminnan perusteista

Ks. edellä

SDP

<http://www.sdp.fi/>

- Yhteenveto:
- Sosialidemokraattinen liike on arvoihin pohjautuva kansanliike.
- Sosialidemokratian perusarvoja ovat vapaus, tasa-arvo ja solidaarisuus.
- Aito vapaus edellyttää tasa-arvoa
- Jokaiselle reilut mahdollisuudet.

Toimintamahdollisuudet	Paikallisosastojen toiminta
Vaikuttaminen toimintamuotoihin	Jäsenten vaikuttamismahdollisuudet (puoluekoneiston ohi): Sivuilta eivät ilmene yksittäisen jäsenen vaikuttamismahdollisuudet. Ideasivut kyllä löytyvät ja sivujen kautta on mahdollisuus ottaa kantaa, mutta jäsentynyttä verkostomallia ei löydy.
Keskustelu toiminnan perusteista	Ks. edellä

Yhteenveto ja johtopäätökset

- Tehdyssä verkkosivujen analyysissä ei ole juurikaan tuotu esiin tapoja, joiden välityksellä yksittäisten jäsenten mielipiteitä otetaan huomioon ja he voivat olla vaikuttamassa kehityksen suuntaan ja toimintatapoihin.
- Näitä välineitä ja menetelmiä ei ole tai niitä ei ole katsottu tarpeellisena tuoda esiin.

- Järjestöjen haasteena on jo lähitulevaisuudessa saada aikaan uusia toimintatapoja ja toimintamuotoja, jotka vastaavat sosiaalisessa mediassa ja sen avulla yhteisöllistä toimintaa toteuttavien kansalaisten , erityisesti nuorten, odotuksia.
- Tämä edellyttää avoimuutta ja rohkeutta uudistaa ja uudistua.

- Monen kerroksen järjestöbyrokratia ei ole houkutteleva vaihtoehto, kun tarjolla on ad hoc –tyyppisiä toimintatapoja, jotka eivät vaadi pitkää sitoutumista tai monimutkaista päätöksentekoa.
- Tällaiset vaihtoehdot voisivat toimia täydentävinä perinteiselle järjestötoiminnalle, jolle on edelleen tilausta. Toimijaryhmät ovat tulevaisuudessa yhä heterogeenisempia ja yksilöllistämistä hakevia.

Surowiecki (2007) määrittelee neljä ehtoa viisaille joukoille:

- **eriävät mielipiteet** (kullakin henkilöllä voidaan olettaa olevan jonkinlaista yksityistä tietoa, ellei muuta, niin poikkeava tulkinta tosiasioista),
- **riippumattomuus** (ihmisten mielipiteet eivät määräydy muun joukon mielipiteiden mukaan),
- **hajautus** (ihmiset pystyvät erikoistumaan ja turvautumaan paikalliseen tietoon) ja
- **kasautuminen** (jokin mekanismi muodostaa yksittäisistä mielipiteistä kollektiivisen päätöksen).

- Järjestöt voisivat käyttää toimintansa kehittämisen perusteena **joukkojen viisautta**, joka heijastaa laajasti kansalaisten käsitystä siitä, mihin suuntaan asioita tulisi yleisen mielipiteen mukaan viedä.

- Jos halutaan kuulla pelkästään omaa jäsenkuntaa, sekin on perusteltua siinä tapauksessa, jos periaatteet ja arvoperusta halutaan säilyttää koskemattomana.
- Jäsenkunta on yleensä sitoutunut brändiviestinnässä välittyviin arvoihin ja asenteisiin. Toimintatapoja voidaan kuitenkin kehittää, kun jäsenet otetaan laajasti mukaan kehittämistyöhön

- Surowieckin (2007) mukaan joukkojen viisaus soveltuu erityisesti yhteistyö- ja koordinaatio-ongelmien ratkaisuihin, joissa joukkojen viisauden (joukkoistaminen, crowdsourcing) on osoitettu toimivan.
- Ratkaisuja ei säädetä hierarkian ylemmältä taholta, vaan ne syntyvät toimijoiden piirissä ja kokonaisuutena ne ovat useimmiten osoittautuneet paremmiksi ratkaisuiksi kuin mihin erityisasemassa olevat kykenevät tuottamaan.

- Surowiecki näkee myös demokratian voivan toimia joukkojen viisautta hyödyntämällä. Ei kognitiivisissa asioissa, mutta sen kaltaisissa asioissa (yhteistyö- ja koordinaatio-ongelmat), joissa halutaan nostaa asioita esiin, vaikka ratkaisuja ei tällä menetelmällä niihin haettaisikaan.
- Kompromissi on eräänlainen ilmentymä demokratiassa joukkojen viisaudesta.

- Mikäli halutaan välittää mielikuva järjestöstä, jossa jäsenten on mahdollisuus käydä aktiivista keskustelua toimintamuodoista ja toiminnan perusteista, tulisi viestinnässä olla myös yksilön mahdollisuus kommunikointiin.

- Sosiaalinen media antaa mahdollisuuden laajaan kommunikointiin ja se on myös synnyttänyt useita uudentyyppisiä yhteisöjä, jotka perustuvat erityisesti juuri osallistujien mahdollisuuteen tuoda oma yksilöllinen kantansa esiin.
- Tätä eivät perinteisemmät kansalaisjärjestöt ole vielä hyödyntäneet siinä määrin kuin se olisi mahdollista.

- Joukkojen viisauden hyödyntäminen (crowdsourcing–menetelmä) voi lisätä kokemusta siitä, että **jäsen voi vaikuttaa** järjestön toimintaan ja myös kehityksen suuntaan.
- Ehkä juuri tämän asian eli **yksilöllistämisen** oivaltaminen voisi olla vastaus järjestötoiminnassa koettuun haasteeseen siitä, että nykymuotoinen toiminta ei tulevaisuudessa enää kiinnosta entiseen tapaan.
- Kansalaisjärjestöjen vapaaehtoistoiminnan tulisi voida hyödyntää **osallistujien viisautta**.

- Kansalaisjärjestöjen tulisi osata hyödyntää kevytaktivismiin keinoja ja toimintatapoja oman toimintansa kehittämiseksi ja uusien toimintamuotojen löytämisessä.
- Entisiä toimintatapoja täydentämään, ja vähitellen korvaamaankin, on löydettävä kevyempiä, yksilöllisempiä ja sitoutumista keventäviä toimintatapoja.

- Uudet toimintatavat ovat olennainen osa brändiä.
- Tämän tulisi näkyä myös yksittäisille jäsenille suunnatussa brändiviestinnässä, jolla saadaan aikaan mielikuva yksittäisen jäsenen mahdollisuudesta olla mukana kehittämistyössä.